

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL TARYBOS 2012 M. GEGUŽĖS 31 D. SPRENDIMO NR. T2-159 PAKEITIMO

2014 m. lapkričio d. Nr. T2-
Palanga

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi, 18 straipsnio 1 dalimi, Palangos miesto savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Papildyti Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašą, patvirtintą Palangos miesto savivaldybės tarybos 2012 m. gegužės 31 d. sprendimo Nr. T2-159 „Dėl Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ 1 punktu, nauju IV skyriumi:

„IV. KREMUOTŲ ŽMONIŲ PALAIKŲ LAIKYMO KOLUMBARIUMO NIŠOSE TVARKA

18. Kremuotiems žmogaus palaikams laidoti pareiškėjo prašymu gali būti skiriama niša kolumbariume (jei yra laisvos vietos ir jei mirusysis gyveno arba mirusiojo tėvai, įtėviai, sutuoktinis, broliai, seserys, vaikai, įvaikiai gyvena Palangos miesto savivaldybės teritorijoje).

19. Palangos miesto civilinių kapinių kolumbariumo nišos pradedamos numeruoti iš kairės vertikaliai žemyn į dešinę.

20. Įrašai ant kolumbariumo nišos akmens plokštės daromi vienodo dydžio lietuviškomis raidėmis, šriftu Roman, raidžių aukštis – iki 4 cm, arabiškų skaitmenų aukštis – iki 3 cm. Įrašai gali būti paryškinti sidabrine spalva.

21. Akmens plokštėje rašomas vardas ir pavardė, gimimo ir mirties datos. Įrašai atliekami pareiškėjo lėšomis.

22. Kolumbariumo nišos granito plokštėje leidžiama pavaizduoti tikėjimo simbolį.

23. Akmens plokštės išdavimą ir tvirtinimą nišoje organizuoja kapinių prižiūrėtojas.

24. Kolumbariumo niša pareiškėjui skiriama neterminuotai.

25. Vienoje nišoje galima patalpinti iki 4-ių urnų.

26. Kolumbariumo niša skiriama kolumbariumo nišų numeracijos eilės tvarka.

27. Visi laidojimai kolumbariumo nišose registruojami atskirame laidojimo registravimo žurnale. Žurnalą pildo, saugo, suinteresuotiems fiziniams ir juridiniams asmenims informaciją teikia kapinių prižiūrėtojas.

28. Kolumbariumo priežiūrą – švarą ir tvarką – organizuoja kapinių prižiūrėtojas.

29. Kolumbariumo prieigos ir sienelės turi būti tvarkingos. Atsižvelgiant į kolumbariumo vietos specifiką, pagerbdami mirusiuosius lankytojai kolumbariume gali padėti gvyų gėlių, uždegti žvakučių.

30. Draudžiama prie kolumbariumo sienelių, pagrindo ar kitose vietose tvirtinti projekte nenumatytus objektus (vazas, dirbtines gėles ir pan.). Taip pat draudžiama gadinti granito plokštę, t. y. kalti, klijuoti ar kitaip tvirtinti nenumatytus objektus (nuotraukas, atvaizdus, užrašus ir pan.).

31. Artimiesiems, pateikusiems prašymą ir pasiėmusiems urnas iš kolumbariumo nišos, laisva kolumbariumo niša skiriama kitiems asmenims bendra tvarka“.

2. Laikyti buvusius IV-VI skyrius atitinkamai V-VII skyriais, buvusius 18-32 punktus atitinkamai 32-46 punktais.

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Meras

Šarūnas Vaitkus

Administracijos Ūkio ir turto skyriaus vedėjas

Kostas Jakubauskas

Administracijos direktorė

Akvilė Kilijonienė

Mero pavaduotojas

Saulius Simė

Administracijos Juridinio ir personalo skyriaus
Vedėjas

Petras Kaminskas

Administracijos Bendrojo skyriaus savivaldybės
kalbos tvarkytoja

Vaiva Milončiūtė

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Vytauto g. 73, LT-00134 Palanga, tel. (8~460) 48 705, faks. (8~460) 48 216, el. paštas: administracija@palanga.lt

Palangos miesto savivaldybės tarybai

2014-11-14

TEIKIMAS

DĖL PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMO „DĖL TARYBOS 2012 M. GEGUŽĖS 31 D. SPRENDIMO NR. T2-159 PAKEITIMO“ PROJEKTO

1. Parengto projekto tikslai ir uždaviniai. Sprendimo projekto tikslas – papildyti Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašą, patvirtintą Palangos miesto savivaldybės tarybos 2012 m. gegužės 31 d. sprendimo Nr. T2-159 1 punktu.

2. Kaip šiuo metu yra sureguliuoti projekte aptarti klausimai.

Šiuo metu galioja Palangos miesto tarybos 2012 m. gegužės 31 d. sprendimas Nr. T2-159 „Dėl Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Lietuvoje keičiasi laidojimo tradicijos – šalyje daugėja kolumbariumų urnoms su mirusiųjų pelenais laikyti. Lietuvoje pastačius krematoriumą – kolumbariumų poreikis dar labiau išaugo. Palangos mieste 2014 m. pastatytas Palangos miesto civilinėse kapinėse pirmasis kolumbariumas mieste. Pastatyta 5 vienpusiai kolumbariumo moduliai su 90 nišų ir 2 apvalūs su 40 nišų. Pats kolumbariumas iš pilko granito, nišų angos uždengtos juodo granito plokštėmis.

Iki šio projekto įgyvendinimo Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos apraše nebuvo numatyta kremuotų žmonių palaikų laikymas kolumbariumo nišose.

3. Kokių rezultatų siekiama, kokios gali būti sprendimo pasekmės.

Patvirtinus teikiamą sprendimo projektą atsiras papildomų kapaviečių, detalizuota ir aiškesnė Palangos miesto civilinių kapinių kolumbariumo skyrimo procedūra, išlaikoma vientisa (vienoda) kolumbariumo tvarkymo tvarka.

4. Projekto rengėjas ar rengėjų grupė. Administracijos Ūkio ir turto skyriaus vyr. specialistė Snieguolė Saltonienė.

5. Teikėjo siūlomas pranešėjas. Administracijos Ūkio ir turto skyriaus vyr. specialistė Snieguolė Saltonienė.

6. Visos faktinės aplinkybės sprendžiamu klausimu.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas numato pareigą savivaldybei užtikrinti ritualinių paslaugų teikimą gyventojams, todėl savivaldybė yra atsakinga už šios viešosios paslaugos teikimą gyventojams, o įgyvendinant šią funkciją savivaldybės veikla yra saistoma įstatymų nustatytų reikalavimų ir tvarkos. Viešosios paslaugos gyventojams teikiamos teisės aktų nustatyta tvarka atlygintinai ir neatlygintinai. Vadovaujantis Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, kapinėse kapavietės suteikiamos neatlygintinai. Vadovaujantis pastarojo įstatymo 2 straipsnio 3 dalimi kolumbariumas yra priskiriamas kapavietės sąvokai, lygiai taip pat, kaip ir žemės plotas kapinėse, skirtas kapui ar kitai laidojimo vietai, kurioje yra laidojami žmonių palaikai. Minėtas įstatymas garantuoja neatlygintiną žmonių palaikų laikymą tiek kape, tiek kolumbariumo nišoje, tiek kitoje vietoje, kurioje teisės aktai numato galimybę laidoti žmonių palaikus.

Kolumbariumas pastatytas iš Palangos miesto savivaldybės biudžeto ir nuosavybės teise priklauso Palangos miesto savivaldybei, todėl paslaugos bus teikiamos tik jei mirusysis gyveno arba mirusiojo tėvai, įtėviai, sutuoktinis, broliai, seserys, vaikai, įvaikiai gyvena Palangos miesto savivaldybės teritorijoje.

7. Teisės aktai, reglamentuojantys svarstomą klausimą.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas.

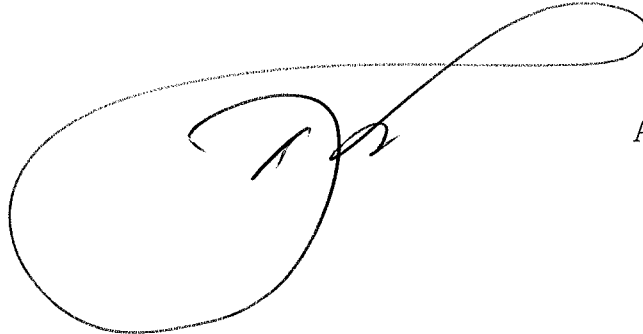
8. Antikorupcinis sprendimo projekto vertinimas, jeigu toks būtinas.

Sprendimo priėmimas kriminogeninei situacijai ar korupcijai įtakos neturės. Sprendimo projekte nenumatoma reguliuoti visuomeninių santykių, nurodytų Palangos miesto savivaldybės teisės aktų ir jų projektų antikorupcinio vertinimo metodikos 5 punkte.

9. Kiti, projekto rengėjo autoriaus nuomone reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Projekto rengimo metu specialistai pastabų nepateikė.

Direktorė

Akvilė Kilijonienė

TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ ANTIKORUPCINIO VERTINIMO PAŽYMA

Teisės akto projekto pavadinimas: „Dėl tarybos 2012 m. gegužės 31 d. sprendimo Nr. T2-159 pakeitimo“ (Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo papildymas nauju IV skyriumi „Kremuotų žmonių palaikų laikymo kolumbariumo nišose tvarka“)

Teisės akto projekto tiesioginis rengėjas: Palangos miesto savivaldybės administracijos Ūkio ir turto skyriaus vyriausioji specialistė Snieguolė Saltonienė
Antikorupcinio požiūriu rizikingos teisės akto projekto nuostatos (nurodyti kriterijaus numerį, kurį taikant nustatytai korupcijos rizikai šalinti ar valdyti teisės akto projekte nenumatyta priemonių)¹: _____ —

Antikorupcinio požiūriu rizikingos teisės akto projekto nuostatos, nustatytos atliekant antikorupcinį vertinimą po tarpinstitucinio derinimo (nurodyti kriterijaus numerį, kurį taikant nustatytai korupcijos rizikai šalinti ar valdyti teisės akto projekte nenumatyta priemonių)²: _____ —

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		<i>pildo teisės akto projekto vertintojas</i>	<i>pildo teisės akto projekto tiesioginis rengėjas</i>	<i>pildo teisės akto projekto vertintojas</i>
1.	Teisės akto projektas nesudaro išskirtinių ar nevienodų sąlygų subjektams, su kuriais susijęs teisės akto įgyvendinimas	Be pastabų: teisės akto projekto nuostatos, reglamentuojančios leidimų laidoti išdavimą, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo tvarką Palangos miesto savivaldybės teritorijoje, sudaro vienodas sąlygas visiems subjektams bei atitinka Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo, Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ nuostatas.		☐ tenkina ☐ netenkina
2.	Teisės akto projekte nėra spragų ar nuostatų, leisiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą	Be pastabų: teisės akto projekto nuostatos suformuotos aiškiai ir nedviprasmiškai bei atitinka Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo, Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ nuostatas.		☐ tenkina ☐ netenkina
3.	Teisės akto projekte nustatyta, kad	Naktualu: teisės akto projektas nustato tvarką, tačiau jis neturi		☐ tenkina

¹ Jeigu tas pats kriterijus taikomas kelioms teisės akto projekto nuostatom, nurodyti ir konkrečias teisės akto projekto nuostatas, dėl kurių galima korupcijos rizika nepašalinta ar kuriai valdyti teisės akto projekte nenumatyta priemonių.

² Tas pat.

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
	sprendimą dėl teisių suteikimo, apribojimų nustatymo, sankcijų taikymo ir panašiai priimančias subjektas atskirtas nuo šių sprendimų teisėtumą ir įgyvendinimą kontroliuojančio (prižiūrinčio) subjekto	numatyti sprendimų priėmimo kriterijų, įgaliojimų, apribojimų nustatymo, sankcijų taikymą ir pan. klausimų.		☐ netenkina
4.	Teisės akto projekte nustatyti subjekto įgaliojimai (teisės) atitinka subjekto atliekamas funkcijas (pareigas)	<u>Be pastabų</u>		☐ tenkina ☐ netenkina
5.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sprendimo priėmimo kriterijų (atvejų) sąrašas	<u>Neaktualu</u>		☐ tenkina ☐ netenkina
6.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai priimančias sprendimus taikomos išimtys	<u>Neaktualu</u>		☐ tenkina ☐ netenkina
7.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų priėmimo, informavimo tvarka ir priimtų sprendimų viešinimas	<u>Be pastabų</u>		☐ tenkina ☐ netenkina
8.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų dėl mažareikšmiškumo priėmimo tvarka	<u>Neaktualu</u> : sprendimų dėl mažareikšmiškumo priėmimo tvarka nėra ir neturi būti nustatyta.		☐ tenkina ☐ netenkina
9.	Jeigu pagal numatomą reguliavimą sprendimus priima kolegialus subjektas, teisės akto projekte nustatyta kolegialaus sprendimus priimančio subjekto: 9.1. konkretus narių skaičius, užtikrinantis kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą; 9.2. jeigu narius skiria keli subjektai, proporcinga kiekvieno subjekto skiriamų narių dalis, užtikrinanti tinkamą atstovavimą valstybės interesams ir kolegialaus sprendimus priimančio subjekto	<u>Neaktualu</u>		☐ tenkina ☐ netenkina

kel-

 2

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorporcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
	veiklos objektyvumą ir skaidrumą; 9.3. narių skyrimo mechanizmas; 9.4. narių rotacija ir kadencijų skaičius ir trukmė; 9.5. veiklos pobūdis laiko atžvilgiu; 9.6. individuali narių atsakomybė			
10.	Teisės akto projekto nuostatomis įgyvendinti numatytos administracinės procedūros yra būtinos, nustatyta išsami jų taikymo tvarka	Be pastabų: savivaldybės Taryba turi įgaliojimus nustatyti leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarką vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo bei Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ nuostatomis, taigi ši administracinė procedūra tampa privaloma.		☐ tenkina ☐ netenkina
11.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai administracinė procedūra netaikoma	Neaktualu: administracinė procedūra šiuo atveju privalo būti taikoma (žr. kriterijų Nr. 10).		☐ tenkina ☐ netenkina
12.	Teisės akto projektas nustato jo nuostatomis įgyvendinti numatytų administracinių procedūrų ir sprendimo priėmimo konkrečius terminus	Neaktualu		☐ tenkina ☐ netenkina
13.	Teisės akto projektas nustato motyvuotas terminų sustabdymo ir pratęsimo galimybes	Neaktualu: terminų sustabdymas ir pratęsimas nėra ir neturi būti numatytas.		☐ tenkina ☐ netenkina
14.	Teisės akto projektas nustato administracinių procedūrų viešinimo tvarką	Be pastabų: viešumą užtikrina informacijos apie sprendimo priėmimą paskelbimas spaudoje bei e-TAR.		☐ tenkina ☐ netenkina
15.	Teisės akto projektas nustato kontrolės (priežiūros) procedūrą ir aiškius jos atlikimo kriterijus (atvejus, dažnį, fiksavimą, kontrolės rezultatų viešinimą ir panašiai)	Neaktualu: teisės akto projektas nenustato kontrolės (priežiūros) procedūros bei aiškių jos atlikimo kriterijų, tačiau tai numato kontrolę (priežiūrą) vykdančių institucijų leidžiamuose teisės aktuose (pvz., nuostatuose, taisyklėse, tvarkos aprašuose ir pan.)		☐ tenkina ☐ netenkina
16.	Teisės akto projekte nustatytos kontrolės (priežiūros) skaidrumo ir	Neaktualu: teisės akto projektas nenumato kontrolės (priežiūros)		☐ tenkina

Daly

Alani 3

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
	objektyvumo užtikrinimo priemonės ³	skaidrumo ir objektyvumo užtikrinimo priemonių, tačiau pastarąsias nustato kontrolę (priežiūrą) vykdančių institucijų leidžiami teisės aktai (pvz., nuostatai, taisyklės, tvarkos aprašai ir pan.).		☐ netenkina
17.	Teisės akto projekte nustatyta subjektų, su kuriais susijęs teisės akto projekto nuostatų įgyvendinimas, atsakomybės rūšis (tarnybinė, administracinė, baudžiamoji ir panašiai)	Neaktuali: teisės akto projektas nustato leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarką, o subjektų, su kuriais susijęs teisės akto projekto nuostatų įgyvendinimas, atsakomybę už šio teisės akto projekto nuostatų nesilaikymą numato kiti teisės aktai (pvz., <i>ATPK, Vietos savivaldos įstatymas ir kt.</i>).		☐ tenkina ☐ netenkina
18.	Teisės aktų projekte numatytas baigtinis sąrašas kriterijų, pagal kuriuos skiriama nuobauda (sankcija) už teisės akto projekte nustatytų nurodymų nevykdymą, ir nustatyta aiški jos skyrimo procedūra	Neaktuali: teisės akto projektas nustato leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir civilinių kapinių lankymo Palangos miesto savivaldybės teritorijoje tvarką, o sankcijų skyrimo kriterijus bei tvarką numato kiti teisės aktai (pvz., <i>ATPK, Vietos savivaldos įstatymas ir kt.</i>).		☐ tenkina ☐ netenkina
19.	Kiti svarbūs kriterijai	Neaktuali		☐ tenkina ☐ netenkina

Teisės akto projekto tiesioginis rengėjas:

Palangos miesto savivaldybės administracijos
Ūkio ir turto skyriaus
vyriausioji specialistė Snieguolė Saltonienė

(pareigos)

(vardas ir pavardė)

(parašas)

2014-11-17
(data)

Teisės akto projekto vertintojas:

Palangos miesto savivaldybės administracijos Juridinio ir personalo skyriaus
vyriausioji specialistė Narine Danijelienė

(pareigos)

(vardas ir pavardė)

(parašas)

2014-11-17
(data)

³Pavyzdžiui, aiškiai ir išsamiai išdėstytos kontroliuojančio subjekto teisės ir pareigos, nustatyta standartizuota kontrolės atlikimo procedūra, reikalavimas fiksuoti atskirus kontrolės procedūros etapus ir jų rezultatus, atsakingų specialistų rotacija, užkirstas kelias kontroliuojančio ir kontroliuojamo subjektų tiesioginiam kontaktui be liudininkų ir panašiai.